

VEETRANSPORT VANUIT HARLINGEN

De 'Alca' uit Flensburg begin jaren zeventig in de Nieuwe Willemshaven

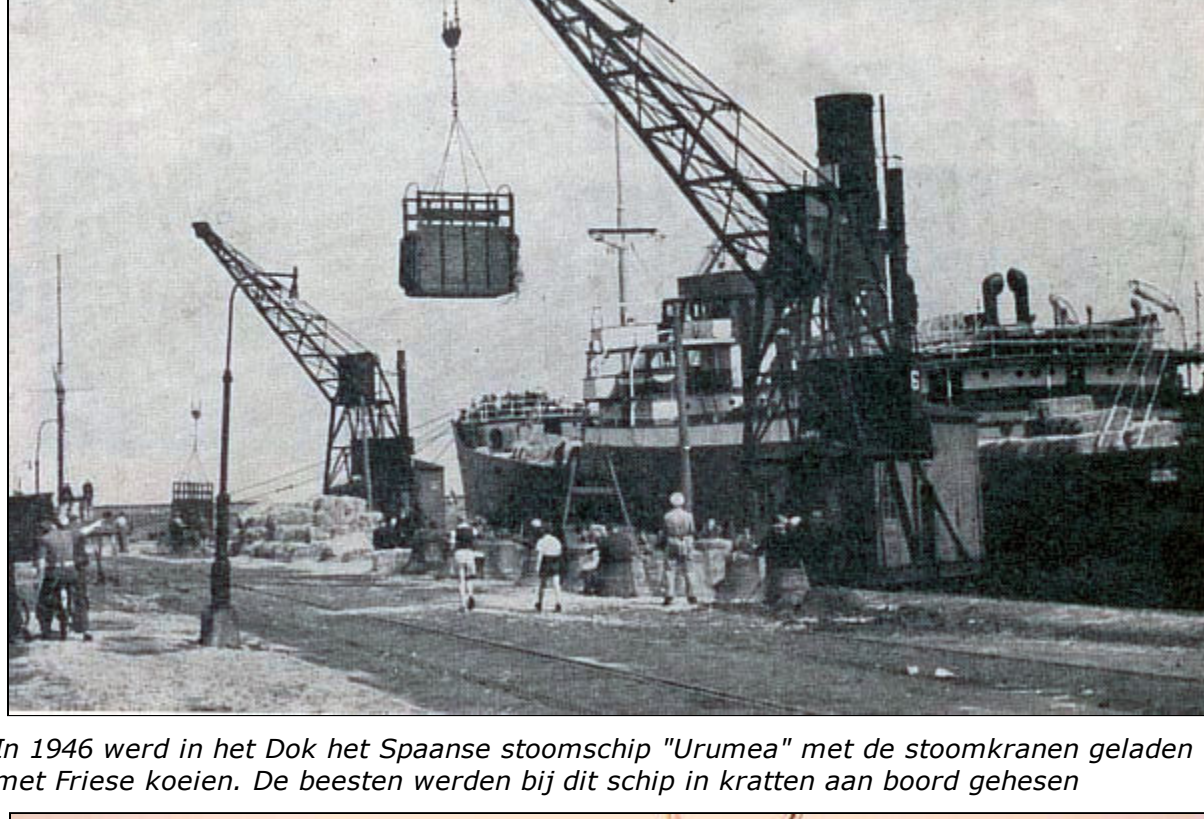
Toen halverwege de negentiende eeuw de stoomvaart vanuit Harlingen op Groot-Brittannië goed op gang kwam werd de uitvoer van levend vee naar dit land belangrijk. Koeien, varkens, schapen maar ook Friese paarden die de rijke Engelsen voor hun rijtuigen wilden hebben gingen in Harlingen het schip in. Er werd in die tijd veel geld verdiend door de Friese boeren die daardoor in een zekere welstand kwamen. De Friese boerinnen hielden de zilversmeden in steden zoals Leeuwarden, Harlingen en Bolsward aan het werk en de 'âlde foareinen' van veel kop hals romp boerderijen werden neergehaald en vervangen door nieuwere ruimere woongedeelten.

Iedere dinsdag was er veemarkt in Sneek en iedere vrijdag in Leeuwarden. Daarom vertrokken de lijnschepen op Londen en Hull van de General Steam en andere Britse scheepvaartmaatschappijen op woensdag en zaterdag vanuit Harlingen naar Engeland. De dag en de nacht ervoor waren per schip, per trein of lopend kuddes beesten in Harlingen aangekomen. Deze intocht van dieren met hun begeleiders maakten de toch al zo levendige havenstad nog levendiger. Wagens met knorrende en krijsende varkens reden door de stad en kudden schapen wrongen zich door de Hoogstraat de stad in op weg naar de veestallingen bij het Dok en bij de Zuiderhaven. Op het rangeerterrein arriveerden de veewagens van de Staatsspoorwegen met slachtkoeien. Tot 1892 speelden zich wekelijks deze tafereelen af. In genoemd jaar verbood de Engelse regering definitief de import van levend vee. Dit gebeurde na een aantal uitbraken van mond en klauwzeer in ons land.

De koeien gaan aan boord. Op weg naar hun nieuwe thuisland

Voor en na de tweede wereldoorlog wordt vanuit Harlingen het Friese stamboekvee naar landen in Noord-Afrika uit Hilaard, wordt het vee exporteerd. Met vrachtwagens, meestal van de firma Dijkstra uit Hilaard, wordt er veel veebooten. De dag ervoor zijn de veeschepen al in Harlingen aangekomen en worden dan geladen met stro, hooi en zakken veevoer. Dat is voor onderweg. De loopbrug voor de beesten wordt uitgelegd. Deze mag niet te steil naar beneden of naar boven liggen, want anders zouden de dure stamboekkoeien hun poten kunnen breken. Het is wel gebeurd dat een veeschip naar de veerbootkade moest uitwijken omdat het water in het Dok of de Nieuwe Willemshaven te laag of te hoog stond. Dan komen de passagiers aan boord. Koeien zijn primitieve beesten en eenmaal uit hun vertrouwde stal gehaald kunnen ze dwars zijn. Het veelvuldig is altijd een strijd tussen mens en dier. Als een koe niet aan boord wil moet je een paar slagen in zijn staart draaien en er dan aan trekken dan gaan ze wel. Het hele spektakel daar op de haven wordt meestal gadeslagen door de douanebeambten en Harlingers die met hun fiets even een slag om de haven maken.

In 1946 werd in het Dok het Spaanse stoomschip "Urumea" met de stoomkranen geladen met Friese koeien. De beesten werden bij dit schip in kratten aan boord gehesen

Een foto uit 1986. Aan de S.S.M. kade ligt de FRISIAN EXPRESS van Rederij Vroon uit Breskens. Vroon had en heeft nog altijd veel veeboten. In de tachtiger jaren waren het vaak oude vrachtschepen die verbouwd waren als veeboot zoals de FRISIAN EXPRESS en haar zusterschip de SHORTHORN EXPRESS. Beide schepen werden respectievelijk in 1957 en 1958 gebouwd bij de Arnhemse Scheepsbouw Maatschappij. Als VLIESTROOM en HONTESTROOM kwamen ze in de vaart voor de Hollandse Stoomboot Maatschappij. In 1969 werden ze verkocht aan Vroon en vervolgens tot veeschip verbouwd. Beide zusterschepen hadden uiterlijk veel van de NIEUWLAND en de MIDSLAND van de S.S.M. uit 1951. Hieronder een foto van de SHORTHORN EXPRESS in lading bij de S.S.M.

ms „Lairdsglen”			
1954 Ardrossan Dockyard Ltd., Ardrossan			
	90,8	297,11	14 kn
	13,1	43	480 cattles
750	5,2	17,1	
cargo/cattle Scotland—Ireland			

En dan is de DEVON EXPRESS één keer in Harlingen geweest. Ook van Vroon. Ik heb er toen niet, het was in 1977, een foto van genomen. Spijt. Wat ik wel heb is deze silhouet tekening, uit een oud vergeeld boek, van de LAIRDSGLEN en de LAIRDSGLEN Coast Lines. In 1974 verkocht aan Vroon en toen herdoopt als DEVON EXPRESS. De LAIRDSGLEN vervoerde tot 1974 vracht en koeien, 480 cattles, tussen Schotland en Ierland.

En toch nog een foto van de LAIRDSGLEN. Gekregen van de World Ship Society(WSS). De WSS is een club voor "shiplovers". Je kunt er zo lid van worden. Je hoeft er niet eens voor gevaren te hebben. De LAIRDSGLEN was een schip met veel laadgerei. Dat maakte die schepen ook zo mooi.

En de LAIRDSGLEN werd DEVON EXPRESS.